

яка знаходиться менше 1 км від кордону з Росією. Від отриманих поранень прикордонники загинули на місці.

Старший прапорщик Деде народився 12 березня 1984 р. в Тарутинському районі. В рядах ДПСУ – з 2002 р. У нього залишилася дружина і двоє дітей.

Старшина Гувір народився 24 квітня 1993 р. в с. Крутоярівка Білгород-Дністровського району. У нього залишилася вагітна дружина.

Сучасні події в Україні не оминули працівників та випускників Білгород-Дністровського морського рибпромислового технікуму. Сідюк Олександр В'ячеславович – викладач інформатики, заступник директора МРПТ з навчальної роботи перебував в ЗСУ у 2014–2015 р. у складі реактивно-артилерійського дивізіону. Випускники технікуму – Горбачов М., Гапич В. та інші перебувають в зоні АТО.

Загалом під час проведення антитерористичної операції на сході України участь у бойових діях прийняли більш ніж 400 чоловік з Білгород-Дністровського та Білгород-Дністровського району. Багатьох з них було нагороджено орденами за бойові заслуги.

Мужність та героїзм наших побратимів під час виконання бойового завдання є прикладом самовідданого служіння Батьківщині, українському народові, вірності обов'язку, непереможної мужності і стійкості в ім'я миру в нашій державі, в ім'я збереження цілісності України.

Список використаних джерел:

- 1 Димченко О. На варті рубежів країни // Торнадо-пресс. – 2015. – № 21. – С. 5.
- 2 Димченко О. Слава героям // Торнадо-пресс. – 2014. – № 34. – С. 4.
- 3 Качановецький В. Прикордонники повернулись із зони АТО.// Слово Придністров'я. – 2014. – № 45. – С. 1.
- 4 На востоке Украины погибли пограничники из Одесской области// Думская. 29 сентября 2017 / [Електронний ресурс] // <http://dumskaya.net/news/na-vostoke-ukrainy-pogibli-pogranichniki-iz-odes-077604/>.
- 5 Указ Президента України «Про відзначення державними винагородами України» від 2 серпня 2014 року № 631/2014 / Офіційне інтернет-представництво/www. president.gov.ua/ 6312014 – 17512.
- 6 Указ Президента України «Про відзначення державними винагородами України» від 14 серпня 2014 року № 651/2014. / Офіційне інтернет-представництво/www. president.gov.ua/ 6512014 – 17536.

Янцелевич Н.К.

викладач, спеціаліст I категорії,

Одеський коледж транспортних технологій

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ САМОСВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується.

В. О. Сухомлинський

Національно-патріотичне виховання в умовах реформування освіти є першочерговим і пріоритетним напрямком державної політики і освіти в цілому. У процесі виховання ми повинні сприяти формуванню сучасного громадянина та

патріота України. Для цього необхідна оптимізація процесу виховання українського громадянина-патріота, як високоморальної, духовно багатой особистості, яка здатна до саморегуляції, стійкості, здорового соціального самопочуття. З цією метою потрібно комплексно застосовувати соціальні, соціально-психологічні, педагогічні методики і технології. Саме тому мною була обрана методична проблема «Формування національно-патріотичної самосвідомої особистості на заняттях української мови та літератури в умовах реформування освіти», бо вона дає змогу підійти до навчання студентів творчо, по-сучасному та не втратити зв'язку з минулим, адже без любові до Батьківщини, готовності примножувати її багатства, оберігати честь і славу, а за необхідності – віддати життя за її свободу й незалежність, людина не може бути громадянином. Робота над цією проблемою допомагає розкрити індивідуальні здібності, дозволяє подавати навчальний матеріал цікаво та багатогранно.

Без пробудження таких моральних феноменів, як патріотизм, совість, почуття власної гідності, обов'язок, чесність, працелюбність, навряд чи можна досягти кращих змін у країні.

Важливим аспектом формування національно-патріотично самосвідомої особистості є виховання поваги та любові до державної мови. Володіння українською мовою та використання її у повсякденному спілкуванні повинно стати пріоритетними у навчальній та виховній роботі з дітьми та молоддю.

Не менш важливим складником національно-патріотичного виховання є надбання української літератури, яке дає підґрунтя викладачеві для формування в молодого покоління високої національно-патріотичної свідомості.

З метою формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості в студентів Одеського коледжу транспортних технологій проводяться:

- Залучення студентів до самодіяльної художньої творчості (у коледжі діє КВВ, вокальний ансамбль «Golden voicas», танцювальний «Vita of dance», гуртки: «Літературні читання», «Народознавство», «У світі літератури» та ін.) Студентами вивчаються кращі здобутки національної культурної і духовної спадщини.

- Відзначаються народні, традиційні, обрядові свята. До їхнього проведення залучаються студенти нашого коледжу та інших навчальних закладів, органи місцевого самоврядування та громадські організації. (Посвячення в студенти, День знань, День збройних сил України, День залізничника, День коледжу. Традиційно виступають в коледжі зі святковими концертами курсанти Одеського державного університету внутрішніх справ (ОДУВС) і колектив офіцерів Одеської військової академії).

- Викладачами та студентами постійно створюються сценарії та проводяться заходи, присвячені визначним особистостям, подіям, датам вітчизняної історії.

- Студенти коледжу проводять шефську роботу з ветеранами коледжу та ветеранами війни. 10 січня 2018 р. разом з Департаментом освіти наші студенти виступали з колядками у військовому госпіталі перед бійцями АТО. За сприянням викладача ДПЮ Прошина В. С. проводяться зустрічі студентів з учасниками АТО.

- Викладачі циклової комісії мов та літератур коледжу організують та проводять зустрічі з акторами ТЮГ м. Одеси, поетом Віктором Стельмахом.

Література є могутнім джерелом національної духовності, своєрідним генетичним кодом, пам'яттю народу. Твори української літератури, які вивчаються в коледжі, є ефективним засобом патріотичного виховання студентів. Вагомих результатів можна досягти тільки тоді, коли є продумана система роботи над формуванням національно-патріотичної вихованості студентів упродовж вивчення поетичних, прозових і драматичних творів художньої літератури. Під час вивчення творів І. С. Нечуя-Левицького, Лесі Українки, В. Барки, У. Самчука, Т. Осьмачки, В. Сосюри, О. Гончара, О. Довженка, П. Загребельного, В. Симоненка, Л. Костенко,

В. Стуса та інших письменників, мною було створено й апробовано систему роботи з питань патріотичного виховання, що передбачає виховання любові до Батьківщини, рідної мови, історії та культури, почуття національної самосвідомості, господаря власної землі, повагу до славних синів і дочок України, шанобливе ставлення до культур усіх народів світу, відповідальність кожного за долю нації.

Багатий матеріал для національного виховання містить повість «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького. На занятті проводиться порівняльний аналіз першого і другого зразків початку твору, разом зі студентами визначається ідейно-художня різниця між ними. Робиться акцент на патріотичній спрямованості першого варіанту початку повісті, у центрі зображення якої – національна руйнація України в умовах колоніальної дійсності, духовний занепад народу, втрата ним одвічного прагнення до волі й незалежності, почуття національної гідності, історичного зв'язку з попередніми епохами, зосередження людей на засобах фізичного існування.

Наприклад, на заняттях літератури ми розглядаємо питання сім'ї та роду. При аналізі роману в новелах Ю. Яновського «Вершники» перед студентами ставиться завдання: визначити причини трагедії роду Половців. Аналізуючи художні твори, діти починають розуміти, що рід і народ – складові одного духовного ланцюга.

Слід зазначити, що викладачами циклової комісії мов та літератур для якісного навчання з національно-патріотичного виховання постійно поповнюється база літератури, кінофільмів, презентацій, карт, схем, проведення екскурсій тощо. Стало традицією щороку вшанувати пам'ять видатної української поетеси Ліни Костенко. Проводяться конкурси на краще читання її творів, літературні вечори, відкриті навчальні та виховні заняття, створюються радіогазети. І, звичайно, найпопулярнішим заходом серед студентів є щорічне вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка. Життєвому та творчому шляху Тараса присвячуються літературні вечори, радіогазети, стіннівки. Студенти коледжу беруть активну участь у Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Переможцями III (II) (обласного) етапу IV та VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка стали наші студенти – Кам'ягін Дмитро та Доскало Микола. Цикловою комісією мов та літератур створюються та проводяться творчі заняття (у позааудиторний час або на факультативах), присвячені визначним датам нашої історії (День української мови та писемності, Міжнародний день рідної мови, Міжнародний день поезії, Шевченківські дні тощо.) На цих заняттях акцентується увага на важливості свята, виховується відчуття безпосередньої причетності кожного до події.

Важливим завданням викладача мови також має бути руйнування стереотипу неповноцінності української мови, який упродовж попередніх поколінь з різних ідеологічних причин насаджувався в свідомості українців: «У всіх країнах мови як мови, інструмент спілкування, у нас це фактор відчуження... Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються» (Л. Костенко «Записки українського самашедшого»). Саме тому важливо кожного заняття ненав'язливо та тонко наголошувати на спілкуванні рідною мовою, як на чомусь звичайному, нормальному та такому, що не викликає подиву чи косих поглядів. Для формування мовної особистості потрібно використовувати різноманітний дидактичний матеріал, бажано із сучасного життя. Цікавими для студентів є такі творчі завдання, як дослідження мовлення культурних і політичних діячів сучасності, гасел та рекламних оголошень, проблемні питання про місце і роль ненормативної лексики у нашому мовленні: чи можна з її допомогою освідчитися в коханні? Чи допоможе вона у спілкуванні? Кар'єрному зростанні? Під час вивчення лексики іншомовного походження потрібно звертати увагу на те, що існують українські відповідники і саме українські слова потрібно вживати, а не перенасичувати мову запозиченнями.

Кожен захід, проведений у коледжі, наповнений любов'ю, повагою, патріотизмом. Аудиторна та позааудиторна робота сприяє відродженню звичаїв і

традицій українського народу, фактів, що стосувалися історії рідного міста, коледжу. Особлива увага приділяється прищепленню знань про народні символи України і їх вшанування.

Щороку в коледжі відбуваються тижні мови та літератури (до Дня української писемності і до Шевченкових днів), де передбачено створення малюнків, вишивок, письмових творів на літературну тему, творів-роздумів; проведення читацьких конференцій, конкурсів на краще читання поезії, виставок творчих робіт студентів. Ідея національно – патріотичного виховання є основною не лише на заняттях вчителя-словесника, а й у позааудиторній роботі.

Це сприяє формуванню у студентів високих громадянських якостей, патріотичних почуттів, любові до рідної землі, шануванню рідної мови, дбайливому ставленню до природи, усвідомленню належності до українського народу, виховує честь, гідність, мужність, відвагу, прагнення пізнавати, зберігати й передавати у спадок надбання народу.

Отже, національно-патріотичне виховання – це суспільна категорія, яка формує ставлення людини до себе, до свого народу й Батьківщини. Український патріотизм повинен стати провідною виховною ідеєю в умовах реформування сучасної освіти, що реалізується в аудиторній та позааудиторній діяльності. Виховання національної самосвідомості на заняттях мови і літератури сприяє збагаченню духовного світогляду молоді, формує усвідомлення особистістю себе як часточки українського народу з власною національною гідністю. В наш час виховання справжнього патріота набуває особливо важливого значення. Виховуючи в студентах любов до рідного краю, ми формуємо гідне майбутнє нашого народу.

Список використаних джерел:

1. Бех І.Д., Чорна К.І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. – Київ, 2014. – 29 с.
2. Національна програма виховання МОН України.
3. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 1995.
4. План дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України; План від 18.10.2017 № 743-р.
5. Указ Президента України № 580/2015 від 13.10.2015 року «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки».
6. Інтернетресурс.